

СРПСКИ ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА.

Техничка студија и инжењерски сталеж.

Овим се питањем у последње време бавило удружење аустријских инжењера и архитекта на свом V скупу. У листу који то удружење издаје; саопштена је цела расправа тог питања и ми саопштавамо нишим читаоцима само главне одлуке.

Донесена је одлука о потреби да се средњешколска настава врши по једном програму и решење гласи у главном:

Пети скуп удружења аустријских инжењера и архитекта сматра да је неизоставно потребно да се створе средње школе по сталном утврђеном програму из којих би ученици без икаквих накнадних пријемних испита могли ступити као редовни слушаоци на све гране политехнике те да затим могу добити право на сваку техничку струку за коју се тражи студија на политехници

Ђаци из реалака сада немају у Аустрији права да буду редовни ђаци универзитета, а обрнуто ђаци из гимназија примају се на политехнику. Тако је унеколико и код нас. Ђаци из гимназија имају права без икаквих испита, да се упишу на технички факултет, док ђаци из реалака морају при упису у правни факултет да полагају испит из латинског језика.

Пети скуп удружења аустријских инжењера и архитекта сматра да је ово очита неправда и да треба и ђаци из реалака примати на све научне гране универзитета, под истим оним погодбама, под којима се ђаци гимназија примају на техничке студије.

Нарочито све дотле, докле остану непромењене установе гимназија и реалака, треба ђаци из реалака примати као редовне слушаоце за ове струке:

а) Без икаквих испита на одсек за математику и природне науке у философском факултету.

б) По накнадном испиту из латинског језика и философске проповеднике за слушаоце

правног и медицинског факултета, као и за слушаоце философске, филолошке и историјске групе на философском факултету. Изумимајући једино студије класичне филологије и археологије.

На испиту из латинског језика тражи скуп да се изискују само она знања, која су потребна за читање латинских писаца лако разумљивог стила а да се не изискује знање ретких израза и речи.

Односно положаја инжењера као сталежа у држави и у друштву V скуп аустријских инжењера и архитекта донео је ову одлуку:

I. Улога која је у државној служби додељена инжењеру законом од 1860. године, да буде помоћни орган правнику, јесте понижење и запостављање инжењера. Сем тога ово стоји у очевидној опреци са значајем инжењерских наука који оне имају за културни развитак државе. Ово спутава иницијативу инжењера. Узрок је успоравању, одуговлачењу и поскупљавању рада у служби, те се тиме штети држава. Аустрија услед тога у економском животу свом не корача напореда с оним државама у којима је организација државне управе у складу с наплетцима техничких и природних наука.

У Србији је инжењерски ред под непосредном управом полицијских власти. И инжењери често благодаре Богу кад им је нестручни шеф бар факултетски образован човек, човек, који по општем образовању може да стане упореда са својим инжењером. Зато смо и ми далеко од тога, да инжењери дају иницијативу и импулс напретку. То данас чине у нашој отаџбини они, који имају уза се масу гласача те смењују и премештају не само средске но и окружне старешине. И код нас инжењери стоје у служби полиције, уместо да полиција стоји у служби инжењерства, као извршна власт.

II. Назадна организација грађевинске службе у Аустрији услед чега у првом реду државним апаратом владају правници, утичу врло неповољно на организацију око експлоатације државних железница као и осталих државних експлоатација, на рентабилитет железница и на железничко техничку службу; јер је и у овим струкама самосталан рад инжењера веома скучен а његов утицај на целину готово никад није осетан.

III. Ови односи који на даље не могу и не треба да постоје, ове организације, које су само по имену техничке а у ствари су правничко бирократске установе, треба једном укинути и новима заменити, што ће бити не само у корист становника, у корист народа, но ће бити и у интересу инжењерског реда.

За остварење ове тачке III, V скуп аустријских инжењера и архитекта сматра да је неизоставно потребно:

а). Да се принципијелно одвоји техничка управа од политичке.

Јединство у организацији за државну управу свију техничких радова изузев железничке службе, треба остварити тиме, што ће се установити нарочито министарство за техничку струку. Овој би се централи имали упућивати сви они предмети, који стоје у вези с техничком управом државних радова као и они који имају политичко економног значаја по занате и индустрију. За чисто правничка питања имало би се овој централи додати научно образовани правници у помоћ.

Ово исто министарство које би се имало установити, министарство за техничке радове у пуном смислу, речи треба да добије за шефа инжењера а сем тога требају и сви начелници одељења тог министарства да буду такође техничари, инжењери и архитекти.

Техничке управе у појединим покрајинама треба да буду потпуно независне, под управом техничког директора. Свака управа треба да има одељке за: архитектуру, грађевинарство, мостове и друмове, хидротехнику,

машинство, електротехнику, хемију, рударство и топионичарство као и за занате. Ове одељке треба према потреби ставити под управу инжењера разних техничких грана или евентуално људи који су свршили извесне гране природњачког одсека на филозофском факултету универзитета. Све дакле, људима политехничког и универзитетског образовања, као год и у новом министарству.

Значајно је, да су српски инжењери и архитекте још у првим данима нашег удружења пледирали за све ово. Код нас истина постоји министарство грађевина, али не постоје ова независна одељења по окрузима. Ми лично имамо у самом Београду очито доказ да овако даље не иде, ако се хоће да унапреди земља у техничком погледу. Министарство грађевина морало је под потписом министра и начелника да тражи извесна акта од управе града Београда неколико пута, па их на крају крајева није сва ни данас добило.

б). Иста начела која су постављена за образовање министарства грађевина као централе треба да се примену и при установи министарства за саобраћај под које би имали потпасти одељци за поштанску и телеграфску управу, за железницу и бродарство. И ту би требало на челу управе да буду опет инжењери и техничари и људи с нарочитом трговачком спремом а правницима треба доделити само предмете чисто правничке природе, дакле свести им рад, на рад стручних референата

Исто тако треба и у дирекцији државних железница сва питања о управи, о службеницима и о кредитима ставити у надлежност инжењера.

При већању о реорганизацији Министарства за железнице (Eisenbahnministerium) треба да учествују заступници техничких удружења који су стални делегати удружења аустријских инжењера и архитекта као и технички делегати државних железница.

(Свршиће се).

Мало више светлости у послове око честобродичке железничке трасе.

Уредништво Срп. Техничког Листа добило је један напис под насловом: „Мало више светлости у послове око честобродичке железничке трасе“, који се у главном своди на то што истиче рад г. Милашиновића као управника за грађење наших железница, дакле нека врста одбране г. Милашиновићеве.

Уредништво је међутим нашло, да много што шта у том напису није престављено тако како ће се јасније осветлити рад на Честобродици, да многи моменти нису унесени и да се по свој прилици омашком пера у ређању догађаја јављају анахронизми.

Зато смо — уколико смо на брзу руку могли при-

купити података понешто допунили и исправили, али смо у главном оставили, да напис буде одбрана г. Милашиновићевог рада и ако је у исти мах оптужба противу других лица, јер се надамо, да ће се највише светлости унети ако буде сваки казао своје, те да читаоци могу после упоредити све и извести све на чисто.

Наше је мишљење, да би најбоље било штампати све извештаје по хронолошком реду и завршити тај ред извештајем страних експерата.

Писцу ових редова готово је сасвим непознато, кад је и ко је решио, да наша источна трансверзална пруга треба да пође баш од Параћина. По свему изгледа, да је то прво питање решено онако без дубље студије, решено по свој прилици по каквом усменом договору, који је после сугерисан јавном мишљењу, те се оно никад није ни запитало: Зашто да се веже Зајечар с главном пругом баш код Параћина? Ово је сугерисање било утолико лакше, што је и стара друмска веза била туда.

Од времена на време, како су кад политичке прилике захтевале, потрзано је питање о тој прузи па је у своје време пок. М. Марковић био студирао трасу за нормални колосек од Параћина ка Зајечару. Ова се прва траса, у свом делу до прелаза вододелнице између Мораве и Тимока, у главном развијала оном падном, којом је саграђен данашњи честобродички пут.

Затим је студирана друга траса, траса преко Вешала ка „Столицама“. За ову другу трасу имала је дирекцији српских државних железница ситуацију терена и у тој ситуацији учртано две три варијанте. Једна за пругу колосека 0,76 а друга и трећа за пругу колосека од 1,00 м.

Кад је било сазрело питање о грађењу наших нових железница приступљено је живо обележавању трасе на терену и прикупљању потребних података за израду потпуног пројекта и предрачуна.

Инжењери, којима је била додељена деоница од Вешала преко Честобродице, Страже, Кривога Вира—Лукова—Јабланице до близу Боговине, одмах су, још у почетку рада, обратили пажњу надлежнима на каквоћу терена и тражили су да се изврши сондажа терена на местима где би имали доћи високи насипи, дубоки усеци, вијадукти, мостови и тунели; пошто је инжењерима било познато, да и сами геолози по знату нису још начисто: које је старости и формације честобродички терен, јер им за решење тог питања недостаје података и новчаних средстава. Но дирекција српских државних железница није сматрала за потребно да се врши сондажа.

Али је зато тадашњи Министар грађевина г. В. Тодоровић уверивши се и сам о непоузданости терена, позвао одмах г. Јирачека, човека који је много трасирао и у тешким теренима, да што брже може потражи на самом терену повољнију трасу па ма и по цену скупљег грађења. Г. Јирачек је свој први и приближан нацрт трасе убрзо и свршио и већ 5-тог децембра 1905 године Министар грађевина г. Влад. Тодоровић одређује комисију, којој ставља у задатак

да упореди тада већ обележену трасу преко Вешала и Столица ка Кривом Виру, с трасом, коју је предложио, као општу, генералну, трасу г. Јирачек. Траса се ова развијала између Давидовца, Доње Мутнице, Обрадове Столице до утока Мале Суваје у Велику Сувају.

У ову комисију били су одређени: г.г. М. Милашиновић помоћник директора, М. Божић, начелник Мин. грађевина, К. Живковић инспектор, Ј. Стефановић професор Универзитета, В. Вуловић инспектор, и К. Јовановић инспектор, Мин. грађевина.

Већина поменуте комисије поднела је г. Министру свој извештај у коме у главном прима прву трасу јер у прилог те трасе наводи врло многе разлоге а на штету трасе г. Јирачека. Па чак саставља и приближан предрачун, који испада у корист прве трасе, јер је нађено да ће та пруга бити јефтинија за неких 612 000 динара.

С овим се мишљењем већине није сложио само један члан комисије и одвојио је своје мишљење наводећи своје разлоге у корист трасе г. Јирачека, и наводећи: шта све већина комисије није била узела у обзир при оцени терена на којем се развија прва траса. Сасвим је природно да се није сложио ни с предрачуном коштања. Нарочито је тај члан комисије у свом одвојеном мишљењу обратио пажњу да би се саобраћај на прузи преко Вешала и Столица врло често прекидао услед сурвавања: „јер је с једне стране земљиште честобродичко кроз ровито а с друге стране махом окренуто северу те би било изложено свима непогодама сметовима и ветру. Док је напротив земљиште трасе преко Обрадове Столице окренуто југоистоку и југозападу, дакле обасјано сунцем, а поред тога земљиште је кроз чврсто и стално.“

И већина и мањина тражили су једногласно сондажу.

До дефинитивне одлуке већина није дошла, јер је било тешко упоредити већ готову обележену трасу с трасом која тек у скици постоји на хартији, — И зато предлаже студију трасе уз Грзу, садашње напуштене трасе, студију измена на траси преко Вешала и да г. Јирачек изради потпуно свој пројекат.

У одвојеном мишљењу свом поменути члан комисије такође је мишљења да г. Јирачек доврши свој пројекат и простудира варијанте наведене у одвојеном мишљењу „не би ли се добили подеснији успони ма и по цену већих радова“

Сем овог одвојеног мишљења пок. инспектор К. Живковић додао је извештају комисијске већине и свој додатак у коме је изложио већ поменути предрачун за једну и другу трасу.

Клица пројекта трасе уз Грзу дакле је у извештају већине ове комисије.

Почетком године 1906 поднео је г. Јирачек цело свој елаборат о траси преко „Обрадове Столице“ са извештајем и прилозима, а одмах затим почетком априла месеца, Министар грађевина, г. Тодоровић, наређује састанак комисије ради оцене овог елабората.

Истог месеца г. Милашиновић, помоћник директора, који је у то доба вршио дужност директора, предлаже Министру грађевина да комисија сад поново изађе на лице места и још једном проучи и оцени обе трасе; који је предлог одобрио тадањи заступник Министра грађевина г. Н. Пашић.

У међувремену, док се је водио споразум о излазу комисије, био је враћен на положај директора г. Миливој Јосимовић, и он је одмах обуставио сваки даљи рад ове комисије, и концем маја 1906 год. поднео је тадањем Министру грађевина г. Јов. Станковићу свој предлог да се састав комисије измени овако: М. Јосимовић директор, В. Вуловић инспектор, К. Савић професор, и та комисија да се крене на пут, што је наравно г. Станковић и одобрио.

Ова је комисија по извршеном обилажењу и прегледу у питању стојећих траса, концем Јула месеца 1906 год. поднела Министру свој извештај, у коме она предлаже да се усвоји траса инспектора г. Живковића: Клачевце—Вешала—Столице ит.д., а не г. Јирачекова: Д. Мутница—Обрадова Столица—Суваја ит.д., јер комисија је нашла да је она прва траса боља за саобраћај и јефтинеја за грађење.

Пре но што је донесена одлука по извештају поменуте уже комисије: Јосимовић, Вуловић, Савић, били су изаслати од стране дирекције инспектори г.г. Св. Поповић и В. Бабовић, да још једном прегледају целу косину Велике Честобродице, у појасу првобитне трасе, штудиран у деведесетих година за нормални колосек од стране почив. инспектора М. Марковића.

Ова су господа, по своме повратку, поднела директору г. Јосимовићу свој усмени извештај у томе: да треба усвојити првобитну трасу, са извесним изменама утврђеним на основу њихова рекогносцирања као најповољнију, јер је на истој избегнут сваки сумњив терен, и што неће бити дужих тунела од 300 м.

У том смислу поднео је директор Јосимовић свој предлог Министру грађевина г. Ј. Станковићу, који је ову предложено трасу усвојио као дефинитивну.

За овакав поступак дирекције и тадашњег Министра грађевина заиста излишан је сваки коментар.

Та траса, од Св. Петке па клисуром Грзе и долином Честобродице до „Столица“, не беше тада на терену обележена, што није могло ни бити, јер су првобитни тахиметриски снимци морали још знатно да се допуне, пре но што би се могло приступити повлачењу трасе у плану и њеном преносу на терен.

За време рада на снимању терена и обележавања трасе цела је инжењерска секција дирекцији предочила ове тешкоће и недаће које су се доцније десиле, али без успеха.

За ту трасу израђен је и предрачун, одржана лицитација априла месеца 1907. год., и она је била уступљена у израду предузимачу г. Шиферу, пак је доцније, као што ће се видети, морала бити напуштена.

Ову је трасу директор г. Јосимовић у свом реферату од мес. августа 1906. год. обележио као посве задовољавајућу и бољу од свију дотадањих, из разлога што је на њој *избегнути сумњив терен* и што нема тунела дужих од 300 м. ит.д.

У колико се је ова тврдња о избегнутом сумњивом терену обистинила, показао је јасно цео доцнији развој ове ствари, који се завршава напуштањем ове трасе.

Важно је овде још напоменути, да оса ове трасе на њеном најтежем делу, за време одржане лицитације, није још била обележена па, следствено, ни комисијски прегледана. С тога је и у предрачуну за радове одводњавања стављена, произволно и на памет, једна сасвим незнатна цифра; а међутим у самом почетку радова обелоданило се је, да ће и издатци за радове ове врсте попети у недоглед.

Међутим је у бр. 12. Техничког Листа од 25. Марта 1907. год. поводом расписане лицитације за грађење средње деонице за железницу Параћин—Зачар изашао уводни чланок „Још једна реч у дванаестом часу о траси пруге“ ит.д. у коме се најодсудније саветује дирекцији и свима меродавним круговима, да се напусти траса преко Слеменског потока и Столица. Чини се и последњи покушај да се Србија спасе једног скупог искуства (и једно да слободно речемо срамоте) „небили се српски инжењери, српска техничка школа и струка сачували од тешке недаће ако не и ктгастрофе, бруке и срамоте“ ит.д. али то ништа не помаже. Јер, 16. апр. држи се лицитација и пруга се уступа у посао.

У половини маја 1907. г. постављен је био за управника грађења нових железница тадањи помоћник директора г. Милашиновић, и то као у сваком погледу подчињени референт директору г. Јосимовићу који је, по одобреном устројству Управе за грађење нових железница, задржао врховну влас располагања и реферисања Министру грађевина. — Г. Милашиновић је концем маја обишао, са предузимачем г. М. Шифером, пругу која је овоме била уступљена у израду од Доње Мутнице до Боговине.

Том приликом г. Милашинович је са предузимачем, и шефом секције г. О. Кузмановићем, обишао обележену осовину трасе од Слемене до Столица, дакле на њеном најтежем делу, и, по своме повратку с пута, он је у своме реферату, којим је расправљао разна потраживања предузимачева, изложио јасно своје мишљење о свима незгодама које се имају очекивати на тој траси.

Но, ово је мишљење управниково наишло на меродавном месту на омаловажавање и није се никако ни узимало у обзир. — Нами није познато какав је реферат поднео управник за грађење али знамо да је рад око процеђивања земљишта вршен и распоорећи противно техничким правилима и искуству нашта је у своје време обрађена пажња на то да дренажа каква се врши неће имати никаква дејства. Кад су се доцније радови око одводњавања, на делу трасе

Слеме—Столице, почели развијати и све тешкоће и скупоћа истих предвиђати, секција II. је у свом реферату из прве половине јула 1907, упућеног управи, представила целисходно са напуштања ове трасе и усвајање оне г. Јирачекове преко „Обрадове Столице“ Управа је овај предлог одмах прихватила и у том, смислу известила и госп. Министра грађевина, нагласив уједно, да је управник већ у свом ранијем реферату (почетком јуна мес.) изложио своје мишљење о свим незгодама и тешкоћама које нас очекују на усвојеној траси, као и то, да и он сматра трасу преко „Обрадове Столице“ у сваком погледу као много повољнију.

Када је овакав реферат био поднесен, уговор са г. Шифером још не беше подписан, и није било тешко, без велике штете, сврнути на бољи пут.

Но пошто представка Управа није нашла на повољан одзив, то је отпочети рад на траси настављен.

Кад су тешкоће око извршења радова одводњавања, како у погледу самог извршења тако и у погледу односа са предузимачевим органима, почеле бити несносне, управа је умолила Дирекцију: да одреди комисију која би још један пут озбиљно на терену проучила све прилике и формулисала свој предлог у томе да ли да се остане на отпочетој траси или да се пређе на трасу преко „Обрадове Столице.“

То је било у другој половини месеца Октобра 1907. године.

На то дирекција одреди у комисију инспекторе г. г. Св. Поповића, Павлићевића и Бабовића.

Међутим је на дане 27. и 28. октобра 1907. год. и Министар грађев. г. Јов. Јовановић, праћен од директора Јосимовића, управника г. Милашиновића, г. г. инспектора и предузимаса г. Шифера, обишао трасу од „Св. Петке“ до „Столица“ као и ону од Св. Петке преко „Обрадове Столице“ до у Вел. Сувају, и лично се уверис о свима постојећим приликама на обема трасама.

По повратку одржане комисије са терена, и на основу њена извештаја, Управа извештава дирекцију, да је комисија дошла до истог резултата који је Управник г. Милашиновић већ почетком Јуна у свом реферату истакнуо био, а то је: да је терен на десној косини

Честобродице тако несигуран и ђудљив да се, и поред огромних трошкова учињених на његово консолидовање, не могу очекивати поуздани резултати у будућности, што би пак за значај ове пруге било фатално.

Спроведећи овај извештај Управника г. Милашиновића, са извештајем комисије, министру грађевина, дирекција, односно директор г. Јосимовић, наглашује да се, по досадашњим проучавањима, траси преко „Вешала“ уз Малу Честобродицу до „Отолшца“ има сматрати као неповољнија, како у погледу грађења тако и за доцније издржавање, те се и г. Јосимовић налази сада побуђен предложити грађење по поправљеној траси преко „Обрадове Столице.“

Да се дође до оваквог уверења, да је Јирачекова траса најбоља узгред буди речено било је потребно и комисијама и управнику и директору да прође две године и да се ееси катастрофа на напуштеној траси.

На ово је следила одлука г. Министра грађевина: да се део пруге од Св. Петке преко Столица до Вел. Сукаје напусти, а да се усвоји поправљена варијанта преко „Обрадове Столице“, и да се цео посао око грађења ове деонице уступи досадашњем предузимачу по нарочитој погодби.

Пошто, према оваквој одлуци, није било могуће доћи до погодбе са предузитацем г. Шифером, то је уговор закључен са њима морао бити раскинут и обрачун на извршене радове и накнаду штете састављен.

После овога следила је даље одлука г. Министра грађевина: да се позову три страна призната стручњака, те да они прегледају на терену све до сада штудиране и предлагане трасе за прелаз преко воденица моравско-тимочке, и да за тим поднесу министру своје мотивисано мишљење за ону трасу, коју набу да ће у сваком погледу, како за грађење тако и за експлоатацију, бити најповољнија и најсигурнија.

Ови су стручњаци у другој половини марта месеца ове године прегледали све трасе на лицу места, и поднели г. министру свој извештај који се слаже с одвојеним мишљењем члана прве комисије у свима главним тачкама и који ће се у „Техничком Листу“ и оштампати, ради потпуног обавештења наших стручњака.

Н. М.

О реформи наше железничке тарифе.

(Наставак)

Из саобраћајног одељења железничке дирекције добили смо детаљније податке о дневном броју возова и о саставу њиховом, чега у статистици нема. Ми ћемо их овде све навести:

а). Пруга Београд -- Ниш има 248 тарифских километара и сваког дана има:

Два брза воза у којима је по 1 директан вагон I/II класе и то са 12 места I класе и 32 места друге

класе; по један вагон за спавање (16 места); 1 обичан вагон I/II класа (9 места I и 16 места II кл.) и 1 директан вагон III класе (72 места).

Два путничка воза у сваком по 2 воза I/II класе (9 места I класе и 16 места II класе); 1 вагон II класе са 32 места и 4 воза III класе по 50 места.

Два мешовита воза у сваком по два воза I/II класе (по 9 места I класе и 16 места II класе) и 3 воза III класе по 50 места.

б). Пруга Ниш—Пирот—Бугарска граница има 94 тарифна километра и сваког дана:

Два брза воза у сваком по један директан вагон I—II класе (12 места I и 32 места II класе), 1 вагон за спавање са 16 места и 1 директан вагон III кл. (72 места),

Два мешовита воза у сваком по два обична вагона I—II класе и 2 вагона III кл. по 50 места.

в). Пруга Ниш—Ристовац има 123 тарифска километра и сваког дана по:

Два мешовита воза у сваком по 2 вагона I—II класе (9 сед. I и 16 сед. II класе) и 4 вагона III класе по 50 места.

г). Пруга Лапово—Крагујевац има 30 тарифских километара и сваког дана по четири мешовита воза у сваком по 2 вагона I и II класе и 3 вагона III класе.

д). Пруга Смедерево В. Плана има 45 тарифских километара и сваког дана по два мешовита воза у сваком по један вагон I—II класе и 2 вагона III класе.

ђ). Пруга Београд—Младеновац има 58 тарифских километара, дневно по два мешовита воза и у сваком по 1 вагон I и II класе и по 4 вагона III класе.

Према томе је број километара које пропутују сваког дана у свима возовима сва места:

I класе

$2.248 (12 + 16 + 9 + 18) + 2.94 (12 + 16 + 18) + 2.123.18 + 4.30.18 + 2.45.9 + 2.58.9 = 43770$ километара.

II класа =

$2.248 (32 + 16 + 32 + 32 + 32) + 2.94. (32 + 32) + 2.123.32 + 4.30.32 + 2.45.16 + 2.58.16 = 98464$ километара.

III класе

$2.248 (72 + 50.4 + 3.50) + 2.94 (72 + 150) + 2.123.4.50 + 2.45.2.50 + 4.30.3.50 + 2.58.4.50 = 350448$ километара.

А за целу годину, т. ј. за 365 дана пропутовала су у свима возовима сва места:

I класе $43770.365 = 15976050$

II " $98464.365 = 35939360$

III " $350448.365 = 127913520$

Према овој диспозицији редовних возова излази да има годишње брзих и путничких возова:

$365. (2 + 2 + 2) = 2190$

мешовитих: $365 (2 + 2 + 2 + 2 + 4 + 2) = 5110$

Број возних километара брзих и путничких возова износи према овоме:

$(4 + 248 + 2 + 94) 365 = 430700$ Km.

мешовитих возова:

$(2.248 + 2.94 + 2.123 + 4.30 + 2.45 + 2.58) 365 = 458440$ Km.

Кад упоредимо овај број возова и возних километара видимо да је у 1902. години било и више возова за 162 а и возних километара за свега: 12840 возних километара. Према километражи и броју возова изгледа да ово нису шетни возови између Београда и Ресника

јер је километража њихова 14,1 Km и 12846:141 дало би 911 возова, а не 162. Биће да су то војнички возови.

Међутим овај распоред возова је тачан а да ли је тачан у статистици то не знамо

Но како се морамо послужити бројевима из статистике, ми ћемо стога наше нађене бројеве св. повећати у размери

$$\frac{901986}{889140} = 1,014$$

Зато узмимо за:

I. класу $15976050 \cdot 1,014 = 16199714$ км. места
II. " $35939360 \cdot 1,014 = 36442511$ " "
III. " $127913520 \cdot 1,014 = 129704309$ " "

Кад се ефективни број километара који су сва места II класе пропутовала подели са бројем путничких километара II класе и са 100 помножи добија се колики је био процент заузетих места дуж целог пута.

Дакле, је процент заузетих места био:

$$\frac{7900337 \cdot 100}{36442511} = 21,679\%$$

И друга нам је класа, дакле, лоше посеђана, Рећиће ми се да вагонска места не могу а и не треба да буду сва заузета. Тако је у ствари, али се може желети да буде бар свако друго место заузето и и бар **свак** треће.

Ако бисмо могли очекивати, да ће се путнички промет другом класом повећати толико да се попуни бар свако треће место у случају да згодно снизимо тарифу, онда бисмо са истом композицијом возова могли савладати и тај вишак промета са истоветним трошковима и држава би имала исти приход кад би спустила тарифу II класе у размери $\frac{22}{33} =$ т. ј. на $\frac{2}{3}$ од садашње или округло за 30%. Овакав знатан попуст на тарифи извесно би изазвао повећавање промета и држава би врло вероватно добила више но сад.

Међутим Држава ни данас не наплаћује потпуну возарину у II класи. Разне повластице друштвима и приватнима, многе бесплатне карте и т. д. чине, те баш по статистици од 1902 год. приход од путничког километра од све три класе просечно не износи ни колико цена за III класу мешовитим возом.

А сад да видимо колики се мртви терет вуче са сваким путником II класе.

Наша железница има прописе о попуњавању места у вагонима. Тако за вагоне II класе дозвљено је зими да буду сва места заузета, а лети $\frac{3}{4}$ целокупног броја; дакле просечно $\left(\frac{1 + \frac{3}{4}}{2}\right) = \frac{7}{8}$. Према томе наша железница пристаје да у вагону друге класе који тежи око 14000 кг. вози место 32 само 28 путника те би на једног путника дошло по 500кг.

(Наставиће се)

Рад Удружења Српских Инжењера и Архитекта.

IV. месни скуп на 27. децембра 1907. год.

(наставак)

М. Јовановић — После оне изјаве, која је пала у Скупштини изгледа да смо ми сви били сложни у томе да је тиме учињена једна неправда српским инжењерима, а да је тај утисак остао такав код свих инжењера доказ је и то што је овај скуп, сазван поводом баш те изјаве, посећен много више него сви ранији скупови наши. Значи да смо ми сви осетили да је нанесена увреда српским инжењерима, али у исто време да смо осетили потребу да се као стручни људи обавестимо о овоме важном техничком питању. Морамо признати, да ми сви нисмо били посвећени у ову ствар и да смо сазивањем овога скупа желели од наших колега, који су на овим радовима узимали учешћа, било као инжењери било као чланови комисије, да нас што детаљније о целој овој ствари обавесте. Али, као што видите, дебата се већ приближује крају, а ми, на жалост, морамо констатовати, да та обавештења нисмо добили онаква каква смо очекивали.

Из говора г. Кузмановића изгледа да је кривица само до једне стране, до оне која управља овим стварима у железничкој Дирекцији — да је кривица до саме владе, која је то питање решила противно мишљењу инжењера, који су тамо радили и противно мишљењу комисије. Међу тим шта видимо после? И ако нам изгледа да је све тачно што је г. Кузмановић као секциони инжењер, који је тамо радио, изнео и да су то необорни докази, који терете у првом реду министра грађевина а за њим и самога шефа у Дирекцији и ако то, велим, изгледа тачно, видели смо да баш то они поричу. Г. Министар грађевина побио је многа тврђења г. Кузмановића. Шта више рекао је да су многа неозбиљна, што нама није изгледало. Дакле, чланови комисије исто тако побијали су многа тврђења г. Кузмановића и г. министра грађевина. Шта више г. Вуловић је рекао да они инжењери, који су тамо радили, нису давали податке на основу којих би се могао донети какав закључак. То исто тврди и г. Смедеревац. Међу тим, г. Министар с друге стране, вели, да му комисија није дала оно што је он тражио и да је се још у последњем моменту после мишљења инжењера и чланова комисије, нашао пред једним нерешеним питањем, које је морао он сам преломити. После свих тих супротних тврђења извели смо ми један закључак: да у овоме раду има грешке, да је она констатована и да кошта Србију; поред тога видимо да мора бити неко крив, али да не знамо ко је крив. Тај факт даје нам права да констатујемо, да је у првом реду крив систем рада, уређење дирекције и поступања који је тамо одомаћен и који не трпи никаку критику и стручно ми-

шљење људи са стране. То је једино што можемо да утврдимо, можемо да утврдимо али је за нас главније да знамо до кога је кривица од техничких радника на томе питању? Јер тврђења, која су господа изнела у супротности су једна с другим. Оно што тврде инжењери који су тамо радили противи се ономе што тврде чланови комисије, а оно што тврди г. министар грађевина противи се ономе што тврде и инжењери и чланови комисије. Ако су, госпро, они свесни тога: да је оно правилно што су они радили у овоме питању, онда је њихова дужност била да то питање боље и свестраније изнесу на јавност, да га више расветле, јер је цео свет био тим питањем заинтересован, а у првом реду инжењери. Овако шта видимо? Видимо да се цела јавност интересује тим питањем — ми инжењери у првом реду — и сви ти чланови износе нешто, али не излазе с тиме на јавност. То даје повода сумњи, да сви они у своме раду имају нечега чега се боје. Они не смеју јавно да изађу у борбу да бране своје мишљење, него се сваки правда, али не износе факта која ће да убеди све нас, те да сви ми знамо како је дошло до овога случаја. Ми закључујемо да је томе крив систем; ми закључујемо да је неправилно мишљење владе да су за то криви српски инжењери; ми закључујемо да треба да одбијемо напад од нас, али ми ипак нисмо на чисто шта је у ствари са овим питањем! —

Међу тим и инжењери и чланови комисије, који су тамо радили и министар, који је то питање решио, били су дужни у свом сопственом интересу да нам овде, у Инжењерском Удружењу — у томе форуму за техничка питања — целу ту ствар много боље расветле. Они то нису учинили, а ја држим да им је то дужност била.

Кирило Савић — Господо, овде се сада први пут тражи од оних чланова, који су учествовали у комисијама, да даду своје објашњење за своје поступке. Прошлого пута то није тражено и ја сам се уздржао, да о томе говорим. Ја сам држао да су господа инжењери о томе довољно обавештени и из чланака који су излазили у појединим новинама, и из говора у Скупштини и из разговора са осталим учесницима и са онима, којима је та ствар боље позната. Зато сам се ја прошлого пута ограничио само на то: да укратко поменем шта је било и да прећем на главну ствар, која нас овде интересује и због које смо се састали. Овде сада видим да г. г. Милошевић и Шивић, као и г. Јовановић траже сада нешто друго, траже да се обавесте откуда је све ово дошло и у колико има кривице до свих учесника, који су радили на овоме питању.

Прво је г. Милошевић приметио, да се од српских инжењера нико није изјаснио тако дефинитивно за једну трасу, као што се изјаснио г. Ирачек. Па, господо, сама факта показују да то није тачно. Г. г. Бабовић и Поповић изјаснили су се за ову трасу и због тога смо ми туда и пошли. Г. Ирачек исто се тако изјаснио за своју трасу; г. Живковић се тако исто изјаснио за своју трасу. Сви они који су пројектовали, који су проводили трасу, они су се изјаснили за своју трасу. То је са свим природно. Комисија која није радила те трасе не може се ни изјашњавати, јер ниједна траса није њена. Она има само да донесе свој суд. Од комисије се не може тражити оно што се тражи од појединих пројектаната. Комисије су цениле поједине трасе, износиле су добре и рђаве стране једне и друге, неке од њих биле су мало одлучне, друге су биле доста а за ону комисију, у којој сам ја био, може се рећи да је била довољно одлучна. Она је, изnoseћи добре и рђаве стране једне и друге трасе, решили се заједну. Више се од те комисије није могло тражити. И то што г. Милошевић с једне стране пребацује комисији да је била недовољно решителна г. Шевић пребацује то као грех комисији, што је баш завела питање на другу страну и што је својим решењем учинила грдну грешку. и ако се његово гледиште узме као правилно, онда се кривица своди на нас тројицу. То смо: ја, Вуповић и Јосимовић, јер смо ми казали да Ирачекова траса није добра. Ако се та проста логика усвоји и овде онда је ствар свршена. Ми смо онда ти на које се треба бацити каменом а ви сте први дужни да нас линчујете. Али ја само не видим имате ли ви доказа, за то што је једна траса изишла тешка, имате ли ви доказа да је друга траса боља, сигурнија? Где су вам докази да смо ми погрешили? Немојте сокачком логиком да се служите. Ако је дошло до тога да су криви они који су критиковали Ирачекову трасу процес је прост. Ми смо три човека ту и на њих само циљајте ја сву одговорност примам: И један део одговорности ових данас пада такође на нас, јер смо ми рекли да је Ирачекова траса исто тако тешка а може бити и тежа од трасе Живковићеве. Ја то убеђење и данас краним. И то што смо ми написали црно на бело то је и завело оне који су радили на трећој траси. Један део одговорности пада на нас ако је одговорност у томе што се није ишло на Ирачекову трасу, управо већи део одговорности пашће на нас.

С и м а Ш е в и ћ. — Не само на вас него на сву четрнаесторицу.

К и р и л о С а в и ћ. — Сви остали отпадају за то што су радили са недовољно података. Они нису имали оне податке које смо имали ми, ми смо били последња комисија која је могла донети свој суд. При томе суду ја и данас остајем.

Ја сматрам да је грешка — и то је моје дубоко убеђење које се неће променити — на основу претпоставака бежати с једне трасе па ићи на другу, као што је још тежа грешка оних који су хтели без сон-

даже да иду на Ирачекову трасу, јер претпоставке г. Шевићеве не дају му права да тврди да су оне тешкоће несавладљиве. Они могу видети само оно што сам и ја видео, али никако не могу видети оно што се не види, а до тога се могло доћи само сондажом коју је комисија тражила. То је био једини пут да се питање правилно реши, јер шта би било кад бисмо ми побегли без сондаже са ове трасе па прешли на трасу Ирачекову и тамо наишли на друге несреће? Било би то исто што и сада, ако не и горе. Не треба тако ствар судити. Једини пут да се питање правилно реши био је онај који смо ми предложили. Ми смо казали: Узмите за сада ову трасу али је испитајте још, јер тешкоћа може бити. И ако ми предложимо пут и начин да се тешкоће савладају, може бити да су оне несавладљиве и да су тешкоће на траси Ирачековој мање, али ми претпостављамо да су веће. Да је то учињено што смо ми предложили било би добро, тим пре што се та траса Живковићева за кратко време и са мање трошкова могла да испита, што није случај са Ирачековом трасом. Јер овде сте ви могли за два три месеца да извршите сондажу, па бисте дошли до тачних података и онда бисте могли рећи: Тешко је ићи на Ирачеву трасу и бићемо готови да се боримо са свим што нас тамо сретне. Међу тим побегло се одавде, а тешкоће на Ирачековој траси нису испитане. Може се претпоставити да тамо тих тешкоћа неће бити, али њих може бити. Кад бисмо ми знали шта нас чека на траси Живковићевој ми бисмо могли рећи: да идемо овако. Ако буде тешкоћа савладаћемо их, ако их не буде то је добит, али овако, бежати без сондаже грех је, погрешка је исто тако као што се пошло и овуда без сондаже. И за то, ако узмето да је грешка у томе што се бежало од трасе Ирачекове, немојте даље говорити, ево нас три човека па нас судите и онда се Инжењерско Удружење пере ове катастрофе. Али исто тако ја изјављујем да сам готов са радошћу да примим сваку одговорност. За то што знам да сам најсавесније радио на томе питању и што је то по моме нахођењу једино правилно решење овога питања. Другог правилног решења нема.

Молим вас, господо, да ми допустите да вам кажем, какве су ме побуде руководиле да одбацам трасу Ирачеву и да јој предпоставим трасу Живковићеву. Ја тврдим, да у томе терену можемо наићи на велике тешкоће и муке и да су оне несавладљивије него што су оне на траси г. Живковића. Ирачека су уздигли као човека врло спремна и ја га ценим као човека спремна и дивног трасера, али и његова траса има недостатак, а тај је недостатак у недоследности. И он иде три километра по руч-терену а то нема никаква смисла. Предлагане су измене на траси Ирачековој, али г. Јефта Стефановић бранио је Ирачека и говорио како је његова траса прва траса. Они су је могли поправити, јер пројекат Ирачекове трасе састављен је тек после извештаја комисиског где се помиње да траса Ирачекова иде 3 километра по руч терену. Питам ја вас зашто

Ирачек није примио те измене? За то што је Ирачек паметнији, него што су та господа што га са таквом наивношћу бране. Он је се својски заузео за своју трасу и одрицао је да траса иде клизавим земљиштеи. Ово је факат. Ја кажем да и траса Живковићева може коштати скупо, ако наиђе на какве тешкоће. Ми идемо на Ирачекову трасу да утекнемо од недоследности. Али на терен се иде онда кад смо готови да се боримо са свима тешкоћама и знамо зашто се боримо. Сад желим да поменем други један недостатак те трасе. Ја ћу да вам кажем величину цене по метру. Цена је 400 дин., по једном метру у тунелу али та цена може бити и мања. И у тим ценама има мале недоследности Ш е в и ћ: Ви сте пројектовали на метру дубине). Јасно стоји у извештају, ја нисам пројектовао на метар дубине већ сам пројектовао и на 2 и на 3 метра, али само за то да рачунам са више.

Траса Ирачекова има једну недоследност а то је што иде далеко од саобраћајних путева. Ми смо видели да је г. Шевихтео да претстави ствар тако, као да ми нисмо видели и ценили тешкоће, међутим те су тешкоће оцењене и предвиђене, али је само требало наћи пута и начина како да се оне реше. И казано је било да треба да се изврши сондажа и да се прво на основу података и на основу испитивања терена изврши пројекат за дренажу. Данас нема несавладљивих тешкоћа и то баш помоћу ових вијадуката, које сам ја имао прилике да видим и у својој пракси да примењујем, а могу да вам покажем и фотографије где су они примењени. Ти вијадукти су примењени код сицилијанских же-

лезница. Тамошњи инжењери знали су где иду и решили су се на то. Ако ви мислите да у овој ствари има до мене одговорности ја је примам, а тако морам да говорим и у име другова који нису овде а на које ће се сломити кола.

После тога наш извештај био је потребан, јер смо ми рушили обе трасе као тешке. Сама комисија није знала: да ли да тражи трећу трасу или да цени ове две које су већ постојале. Ми смо ипак казали да су обе трасе тешке и ако се неће тражити нова трећа траса, онда смо ми казали да се може предпоставити Живковића траса Ирачековој. То је оно што се г. Станковић позива да је било казано, да је тражена трећа траса. Дакле, значи да је комисија потпуно правилно поступила. Ми смо указали и на једну и на другу тешкоћу и ова траса, оваква као што је, има преимућства и над једном и над другом трасом, јер је најприступачнија, док и Живковићева траса иде преко врлети. И та траса, што је г. Станковић поменуо и коју морамо да узмемо у обзир, најбоља је. Ово је локална железница а не транзитна и према томе она има специјално за ту околину вредност.

Господо, што су они пошли том трасом било је потпуно паметно, само је једна недаћа што није учињено, што су морали да учине и што се извештајем комисија тражи, а то је да се изврши сондажа. И да је то учињено, ми би пошли том трасом и ми би се после пет, шест година поносили једном тешком трасом, као што се поносе сви други народи.

Ту треба највише да жалимо. (Жагор).

(наставиће се)

ИЗЈАВА.

Господине уреднице,

Молим Вас да изволите оштампати у Техничком листу следеће:

У своме говору, штампаном у Техничком листу бр. 17. о. г., Г. С. Шевих помиње и чланове комисије које су давале мишљење о спровођењу железничке трасе преко честобродичке вододелнице. Г. Шевих није се постарао да прво провери имена тих чланова, јер да је то учинио, уверио би се, без сумње, да сва она лица, која је прочитао из свога списка, нису била у тим комисијама. Што се мене тиче, имам рећи: да нисам био члан ни у једној комисији о којима је говорио Г. Шевих.

Тек пред крај прошле године када је истакнуто

питање да ли треба продужити отпочете радове у Честобродици, дао сам мишљење, са осталим члановима комисије: да радове треба обуставити и приступити извршењу трасе преко „Обрадове Столице.“

Са овом исправком говора Г. Шевиха не мислим давати ствари неки особити значај. Налазим само да једну нетачност треба исправити када је већ оштампана у Техничком листу.

Примите, Господине уреднице, уверење о мом особитом поштовању.

28. IV. 08

Београд

М Павлићевих

Инспектор желез. дирекције

Излет Удружења Српских Инжењера и Архитекта.

Члановима Удружења.

Према прописима Устава Удружења и ове ће године бити главни годишњи скуп Удружења у Београду на дан Св. Троице 1. јуна ове године. Позив на скуп са дневним редом објавиће се члановима доцније а у року који прописује Устав Удружења.

По свршеним пословима на главном скупу поћи ће Удружење на излет. За ову годину пројектован је излет, што је већ раније у листу објављено, у овоме правцу и по овоме програму:

1. јуна у 7 часова у вече бродом до Турне Северина, где се стиже 2. јуна око 11 час. пре подне;

У Турну Северину пробавиће се 2. јуна до 6 часова у вече (по источном времену¹⁾), када се бродом креће за Радујевац где се стиже у 9 часова и 30 мин. (по источном времену), а одатле за један до један и по час у Неготин;

у Неготину ће се провести 3. јуна по програму, који ће утврдити тамошњи инжењери;

ко не жели продужити пут од Неготина може се вратити у Београд бродом 3. или 4. јуна. Брод полази у 12 часова и 20 мин. по подне из Радујевца и стиже у Београд сутра дан у 9 часова и 15 минута у вече;

из Неготина поћи ће се 4. јуна и истога дана стићи у Зајечар;

од Зајечара до Параћина провешће се на путу 5. и 6. јуна са преноћиштем у Бољевцу и Лукову; а

повратак за Београд биће железницом на дан 7. јуна ове године.

Удружење се постарало, да добије повластице у возњи бродом и железницом, а

када то добије јавиће накнадно својим члановима.

Исто се тако Удружење постарало, да чланови Удружења добију потребно им осуство за учествовање на излету.

За састав детаљног програма за расматрање разних радова и објеката као и путовања Удружење се обратило колегама — инжењерима у Неготину, Зајечару, и Лукову и Параћину и уверено је, да ће колеге учинити све што је потребно, да овај пут испадне што боље; а утврђени програм накнадно ће се саопштити свима члановима.

Извештавајући о овоме чланове Удружења, Удружење их моли да најдаље до 15. маја ове године известе Управни одбор, да ли ће учествовати на скупу и са колико ће чланова своје породице доћи, и да ли ће учествовати у излету и са колико чланова, те да се Управни одбор може постарати, да сви благовремено добију потребне им карте или легитимације.

Ванредни чланови Удружења имају сва права редовних чланова изузимајући, да бирају Управни одбор и буду бирани, па према томе и право да учествују на скупу и излету Удружења.

Бр. 28

21. апр. 1908. г.

Београд.

Председник

Удр. Срп. Инж. и Арх.

Н. Манојловић.

Секретар.

Драг. Мирковић.

¹⁾ Источно време разликује се од средњеевропског за 1 час, у колико је раније. Дакле 6 часова по источном значи 5 часова по средњеевропском, а 9h 30m значи по нашем 8h 30m.

В е с т и.

Личне вести.

Указом Њ. В. Краља од 26. априла 1908. год постављен је за начелника прве класе општег одељења Железничке Дирекције а да ради при управи за грађење нових железница г. Коста П. Јовановић начелник прве класе општег одељења Железничке Дирекције у пензији.

Ограде и калдрме на постојећим мостовима на путу Пожаревац—Вел. Градиште, оправиће се ове год. по пројекту окр. инжењера г. В. Вишека.

Предрачунска је сума 3544,66 динара.

Три моста и три пропуста на ново про-сеченом путу Ваљево—Каменица—Дозница, саградиће се ове год. по пројектима самоуправног инжењера г. Д. Зисаћа. Предрачунска је сума 3553,80 дин.

Стручни додатак. За стручни додатак нашега листа примљени су радови :

1.) Мостови од ојачаног бетона од^г Свет. Јовановића в. инжењера.

2.) Громобрани за зграде од Др Ст. Марковића проф. универзитета.

и 3.) Статичко рачурање лукова и засведених носача по методи са сталним лучним количинама од Dr. R. Schönhöfera — у преводу Св. Јовановића в. инжењера.

За ове радове израђују се слике и цртежи те ће ускоро бити дати у штампу.

Г. г писци стручних чланака умољавају се да своје радове шаљу Павлу Димићу инж. Мин. Грађевина или Душану Божићу инжењеру канализац. одсека, који ће водити бригу о издавању стручног додатка.

Цртеж је најбоље изградити на доброј провидној хартији.

У I свеску додатка за јануар—март ушли су следећи радови :

Из науке и праксе :

Течан ваздух, од Ђ. М. Станојевића проф. универзитета.

Рачунање попречних сила и одговарајућих момената за посредно подједнако подељено оптерећење носача од К. Савића.

Нивелање маса од Ј. Стефановића.

Из домаће радиности и индустрије :

Један српски струг од Ж. Димитријевића в. инжењера.

Грађа за српску техничку терминологију.

Прва свеска додатка отштампана је и ускоро ће се разаслати претплатницима и члановима.

Ур.

Бојење гвоздених конструкција мостова у окр. нишком, извршиће се ове год. по предрачуну инспектора г. Ринера и то :

1 моста на Нишави у Нишу;

2 „ „ Морави код Курвинграда;

3 „ „ „ „ Мрамора;

4 „ „ „ „ Топлици код Курвинграда;

5 „ „ „ „ Морави код Алексинца;

6 „ „ „ „ Кутинској реци код Кутине;

7 „ „ „ „ Габровачкој реци код Ниша;

8 „ „ „ „ Кнежичкој реци.

Свега 558 тона по 12 дин. 6696.—динара.

Вести из удружења. Секретар управног одбора г. М. Јовановић инж. поднео је оставку на дужност секретара. На његово место за секретара изабран је г. Драг. Мирковић, инжењер — управник водова.

Српски Технички Лист. Комплети листа за годину 1906 (XVII) и 1907 (XVIII) у меком повезу могу се добити по цени од 11,20 и 21,50 динара. Обратити се благајнику удружења.

Тражи се Српски Технички Лист. Ради комплетовања листа за књижницу Удружења тражи се Срп. Техн. Лист :

Год. III. — св. 1. јануар и фебруар 1892 и Год VI — св. 5—6 и 7—8.

Умољавају се г. г. чланови удружења који би имали међу непотребним бројевима горње свеске да о томе известе благајника Удружења. У замену даће се поједине свеске из других година или читаве године листа, којима књижница располаже.

I Пријаве за нове грађевине у београду

Рад. Тодоровић интаб. протоколиста варош. суда на углу Доситијеве 44. и Гундулићева венца.

Милан Димић индустријалац у Краља Александра ул.

Танасковић и Богдановић у позоришној ул. бр. 1)
Грађевинарска Задруга Гундулићевом венцу

Мих. Викторовић апотекар у Краља Милана и Балканској ул.

Коста Трпковић каф. у Книћаниновој ул. 7

Браћа Ненадовићи зидари у Драчкој ул. 6

Сретен Стефановић грађевинар у Београдској ул. 50

Персида Станковић Обилићев Венац 30.

Доброслав Нешић Драчка ул. 5.

Дамњан Балугђић у Зориној ул. бр —

Влајко Димитријевић на углу Краља Милана и Милоша Поцерца ул.

Крста Ђурић у Кнез Даниловој ул. 22

Роза Грегорић у ново просеченој ул. (Дун. Крај)

Мих. Михајловић у Карађорђевој ул. 115—117

Хотел Петроград.

Мица Беричка у Таковској ул. 40.

Милева С Николајевић у Кнез Милетиној ул. 23

Зорка Арсенијевић } у Ломиној ул. бр

Мила Кисићка }

Теодота Панђела на Гундулићевом Венцу бр. —

Милан Нешић у Милетићевој ул. 12.

Филип и Војин Стојановић у Крунској ул. бр. —

Трамвајско Друштво у Добрачиној ул. бр. —

Танасије Николић у Курсулиној ул. бр. —

Лука Живић у Солунској ул. 17.

Грађевинарска Задруга у Војводе Добрњца ул. 15.

Драга К. Николић удова на углу Крунске и Краља Милутина ул.

Пера Велимировић у Ресавској ул. 25.

Тих. Тошић у Катићевој ул. бр.

Браћа Лоренци у Катићевој ул. 13.

Провизорни мост на км. 20,800 на окр. путу Крушевац—Трстеник, оправиће се ове год. по пројекту г. В. Митровића.

Предрачунска је сума 944,94 дин.

Пет зидани пропуста од 0,40 м. саградиће се ове год. на окр. путу Ваљево—Ставе—Љубовија. по пројекту самоуправног инжењера г. Л. Зисића.

Предрачунска је сума 593,35 дин.

Грађење једне стражаре код моста преко. Поречке реке уступљено је Јосифу Маријутиву, пред из Д. Милановца за 3129 дин. ниже од предрачунске суме за 162,71 д. или 4·94%. Плаћа мостар. фонд.

Разбијање стене на новом путу Ваљево—Лозница уступљено је Акси Живановићу, предуз. из Постоња, за 3479 ниже од предрачунске суме за 2698,80 дин. или 43 69%. Плаћа округ.

Грађење среске зграде за чиновнике у Владимирцима, уступљено је Шабачкој Банци за суму 70048 дин. по понуди. Плаћа срез.

Грађење цркве у Младеновцу уступљено је Ст. Борђевићу и Кузм. Алуновићу, пред. из Београда за 84669 дин. ниже од предрачунске суме за 2618,63 или 3·00%. Плаћа цркв. општина.

Нове грађевине у Београду.

Од поднетих и прегледаних планова Управа града Београда одобрила је, да могу подићи нове грађевине:

Јула Радојчић, у Таковској ул. бр. 70.

М. Мунк и Комп. у Новопросеченој ул. на Дунавском крају.

Јанаћко Јанковић, у Мајор Илићевој ул. бр. 9.
Врачарска Штедионица на углу Краља Милана ул. и улице Милоша Великог.

Вића Малетић, на углу Београдске и Крунске ул.

Велимир Карић, на углу Макензијеве о Баба Вишњине ул.

Мита Видаковић, инж., у Краља Милутина у. б. 27.

Никола Маловић, у Страхињића Бана ул. бр. 65.

Осигуравајуће друштво „Норд Бритиш и Меркантиле“ у Чика Љубиној ул. бр. 9.

Јовица Христић, у Цара Уроша ул. бр. 17.

Леона Д. Дероко, у Позоришној ул.

Борђе Н. Вучо, на углу Краљевића Марка и Кара-Борђевој ул.

Радомир Р. Бјелић, у Шумадијској ул. бр. 83.

Максим Секулић, у Новопросеченој ул. на Дунавском крају.

Грађевинарска Задруга, у новопросеченој ул. на Дунавском крају.

Љубомир Станковић, у Дубровачкој ул. бр. 33.

Никола Миленковић, у Владетиној ул. бр. 5.

Живота Обрадовић, на углу Хилендарске и Нове улице (бив. митрополитова башта.)

Грађевинарска Задруга на Гундулићевом Венцу

Танасковић и Богдановић, у Позоришној ул. бр. 10

Сретен Н. Алексић, на углу Немањине и Делиградске ул.

Коста Трпковић, у Книћаниновој ул. бр. 7.

Таса Вељковић, у ул. Краља Аександра бр. 104.

Сретен Стојановић, у Београдској ул. бр. 50, и

Сима Вучковић, у Вршачкој ул. бр. 7.

Г. Г. Претплатницима и Члановима Удружења.

Како се ускоро завршује текућа рачунска година умољавају се г. г. претплатници и чланови удружења да претплату и чланске улоге како за раније тако и за текућу годину што пре пошљу благајни Удружења односно благајни Српског Техничког Листа. Нарочито се умољавају г. г. повереници Срп. Техн. Листа да се овог последњег месеца што више заузму за прикупљање претплате, како би приликом овогодишњег главног скупа могли свршити обрачун са благајном.

У Београду 1ог маја 1908.

Благајник

Благајник

Ср. Техн. Листа

Удруж. Срп. Инж. и Арх.

Јов. Ђ. Раденковић.

Душан Божић.

писар Мин. Грађевина

инж. Канал. Одсека

Благајникова пошта.

Г. Милорад З. Протић инжењер; повереник за округ чачански, послао нам је покупљену претплату за лист, и то:

по 20дин.

за целу 1908. год.

од Г. Г. Сибиновића и Николића предуз. Мићовића и Павловића кредуз. из Чачка и Мил. Глашића предуз из Ариља.

по 10 дин.

за I полгође 1908 год.

од Г. Г. Проке Златковића предузим. из Чачка и Спасоја Новковића предуз из Краљева.

Г. Јосиф Ринер инспектор, повереник за округ нишки, послао нам је покупљену претплату за лист и то:

20 дин.

за целу 1908. год.

од Г. Кацике и Алвановића предуз. из Ниша.

по 10 дин.

за I полгође 1908 г.

од Г. Г. Мил. Гребенаровића инжењера и Хајрића Фраја шефа ложионице из Ниша.

за II полгође 1907. год.

од Г. Љубе Максимовића инжењер. мајора из Ниша

по 5. дин.

за I тромесечје 1908. год.

од г. Влад. Радосављевића инжењер мајора из Ниша.

за II тромесечје 1908. г.

од г. Анд. Николића предуз. из Ниша.

Власник за Удружење Срп. Инжењера и Архитекта **Нестор Манојловић**, начелник Минист. Финансија у пенз.

Одговорни уредник: **Драгољуб Мирковић** инжењер, управник београдског водовода, Авалска ул. бр. 13

Штампарија К. Грегорића и Друга—Београд. Узуе-Миркова 4.

УСТАВ

Удружења Српских Инжењера и Архитекта.

I. Име, циљ и средства Удружења.

Чл. 1.

Удружење основано 1890. године под именом Удружење Српских Инжењера, зваће се од сада: „Удружење Српских Инжењера и Архитекта.“

Чл. 2.

Циљ је Удружења да уједини српске инжењере и архитекте на заједнички и сло-жан рад ради унапређења уметности, тех-нике, привреде и индустрије у Србији.

Тога ради Удружење ће:

а., пратити и саопштавати сувремени раз-витак укупне уметности и технике и њину примену у привреди и индустрији.

б., бринути се о стручном, моралном и материјалном унапређењу инжењера и архи-текта у Србији.

Чл. 3.

Истакнути циљ Удружење ће постизавати а., предавањима и расправама на састан-цима Удружења;

б., издавањем Српског Техничког Листа као органа Удружења и повремених списа;

в., образовањем књижице са читаоницом, прибирањем података, скица, цртежа и фо-тографија о извршењу грађевинских објек-та и примени техничких справа и машина, као и скупљањем градива за српску техни-чку терминологију;

г., оснивањем и попуњавањем збирке грађевинског материјала и техничких справа;

д., предузимањем екскурзија;

ђ., решавањем стручних питања и дава-њем мишљења у техничким питањима опште-га значаја;

е., указивањем моралне потпоре члано-вима Удружења, и

ж., неговањем дружељубља међу члано-вима Удружења.

Чл. 4.

Средства за вршење овога задатка обра-зоваће: улози чланова, прилози и завешта-

ња добротвора, помоћ државе или корпора-ција и приходи од Листа и других издања Удружења.

Чл. 5.

Удружење има чланове: редовне, ванре-дне, почасне, помажуће, утемељаче и до-брошворе.

Чл. 6.

Редован члан Удружења може бити:

а., онај који је свршио технички фа-култет Универзитета или раније Велике Школе у Београду или какву техничку шко-лу на страни истога ранга;

б., они који су по нахођењу Удружења својим радом стекли особитих заслуга за напредак технике или развитак привреде и индустрије у Србији ма и немали поменутих квалификација.

Чл. 7.

Ванредан члан Удружења може бити онај који је свршио какву средњу техничку школу у Србији или на страни.

Чл. 8.

Помажући члан Удружења може бити сваки ко је вољан да помаже Удружење Српских Инжењера и Архитекта.

Чл. 9.

Члан утемељач може бити свако правно лице или корпорација који улогом од нај-мање сто динара помогну друштво у вршењу његовог задатка.

Чл. 10.

За почасне чланове бира Удружење она лица која имају особитих заслуга за техни-чку науку, у опште, или за унапређење тех-ничке струке и за подизање и унапређење индустрије у Србији

Чл. 11.

Добротвори Удружења постају они који приложе или завештају Удружењу у новцу, имању, књигама, збиркама или машинама нај-мање 500 динара.

Чл. 12.

Редовни, ванредни и помажући чланови примају се по претходној писменој пријави на местним састанцима или скуповима Удружења а по предлогу Управног Одбора.

Чл. 13.

Почасни чланови бирају се на главном скупу Удружења и то по писменом предлогу најмање пет редовних чланова Удружења.

Чл. 14.

Чланство чланова редовних, ванредних помажућих и утемељача почиње од дана кад положи уписну таксу, прописану овим Уставом, односно улог од најмање сто динара

Чланство почасног члана почиње од дана када писмом изјави да се избора прима.

Чл. 15.

Чланство престаје или губи се у овим случајевима:

а., кад члан изјави Управном Одбору писмено да престаје бити члан Удружења;

б., кад члан није платио улоге Уставом прописане за време од две године.

в., одлуком редовнога састанка Удружења, а на предлог нај мање петорице редовних чланава кад се који члан огреши о своје чланске дужности, или се покаже недостојним чланом Удружења; и.

г., кад члан изгуби грађанску част или кад га суд осуди због неморалних и прљавих дела.

Управни ће Одбор дотичном јавити писмено да је искључен.

III. Дужности и права чланова

Чл. 16.

При упису у чланство, односно при избору добиће сваки члан бесплатно по један штампан комад Устава Удружења, а тако ће се исто и свака измена Устава и правилника, кад се саставља, слати свима члановима бесплатно.

Чл. 17.

Редовни, ванредни и помажући чланови плаћају при ступању у чланство *уписнину од десет динара*.

Ту уписнину плаћају при својем поновном упису и они који су већ једном били чланови па из буди каквих узрока престали бити.

Поново уписани члан дужан је платити и цео свој дуг, који је дуговао Удружењу пре иступања из чланства.

Чл. 18.

Сваки редовни, ванредни и помажући члан плаћа годишње на име *чланског улога по двадесет динара*, нашта ће добити признаницу од благајника Удружења.

Улог се може отплаћивати и *полугодишње по десет динара*.

Чланови који у току године ступе или иступе дужни су платити улог за оно полгође у коме су ступили у чланство или иступили.

Чл. 19

Главни скуп има право да простом већином гласова измени величину уплата у члановима 17. и 18.

Чл. 20.

Признанице о плаћеном улогу и уписници потписује благајник Удружења.

Чл. 21.

Редовни и ванредни чланови Удружења имају право гласања на свима састанцима и главном скупу. Али при измени Устава ванредни чланови немају право гласа.

Чл. 22.

У управу Удружења могу бити бирани само редовни чланови,

Чл. 23.

Сви чланови добијају Лист Удружења бесплатно а сва остала издања у пола цене, и сви имају права учествовати на друштвеним екскурзијама.

Чл. 24.

Утемељачи, добротвори и помажући чланови имају права да учествују на свима састанцима и скуповима Удружења са саветујућим гласом.

Чл. 25.

Сваки члан удружења има право доводити госте на састанке и забаве Удружења. Гости немају права дискусије ни гласања на састанцима и скуповима.

Чл. 26.

Сваки члан Удружења дужан је да свима силама, усрдно и трајно потпомаже Удружење, да тачно испуњава своје обавезе према Удружењу и да свакад поступа према одредбама овога Устава.

Чл. 27.

Сви редовни и ванредни чланови дужни су да уредно долазе на скупове и састан-

ке Удружења и да на њима учествују при решавању и гласању.

Чл. 28.

Имена свију добротвора и утемељача Удружења, који са својим поклонима потпомажу Удружење заводиће се у нарочиту „Споменицу“ а приликом годишњег извештаја о раду и стању Удружења, изјављиваће се свима таквим добротворима јавна захвалност.

Чл. 29.

Пословима Удружења руководи Управни Одбор а према одредбама овога устава.

Чл. 30.

Управни Одбор образују: председник, потпредседник, пословођа, благајник, књижничар и четири одборника.

Чл. 31.

Главни скуп бира између редовних чланова председника, потпредседника и седам чланова одбора. Пословођу, благајника и књижничара бира Управни Одбор на првом свом састанку од изабратих седам чланова одбора. Сви чланови управе морају бити са седиштем у Београду.

Чл. 32.

Од изабратих чланова управе иступиће на првом редовном главном скупу потпредседник и коцком три члана Управног Одбора и њихова ће се места попунити на томе скупу. На другом редовном главном скупу иступиће председник и остала четири члана Управног Одбора и тај ред иступања продужиће се и даље.

Чланови који иступају могу бити поново бирани.

Чл. 33.

Нови чланови Управног Одбора ступају у дужност одмах после избора. Ако које године не би било редовног главног скупа онда ће чланови на које је ред да иступе вршити своју дужност и даље до првог редовног или ванредног главног скупа, који ће њихова места попунити новим члановима.

Чл. 34.

Ако који члан пре истека рока иступи из Управног Одбора онда се на његово место бира други на редовном местном састанку Удружења.

Накнадно изабрани чланови Управног Одбора одступају по реду, који је важио за чланове на чије су место изабрани.

Чл. 35.

Ако из ма каквих узрока одступи цела управа Удружења онда ће се на првом редовном или ванредном главном скупу Удружења изабрати нова управа која ће се сваке године обнављати утврђеним редом.

Чл. 36.

Управни Одбор рукује имаовином Удружења и заступа Удружење пред властима и према приватнима, у свима пословима. У пословима пак где закони траже нарочито овлашћење може Одбор у име Удружења себи заступника изабрати и овлашћење му издати.

Чл. 37.

Сви писмени документи и акти Удружења носиће печат са натписом: „Удружење Српских Инжењера и Архитекта.“

Чл. 38.

За решавање на састанцима Управног Одбора потребно је, да су бар пет чланова присутни, а при гласању решава проста већина гласова; у случају једнаке поделе гласова већина је на оној страни на којој је глас председавајућег.

Чл. 39.

Председник Управног Одбора руководи свима пословима Удружења и стара се да се сви послови тачно и брзо свршавају. Он председава на седницима Управног Одбора, месним састанцима и скуповима Удружења

Он потписује сву преписку о пословима Удружења; одобрава по одлуци одборској потребне издатке и потписује све исправе о издатцима Удружења; он сазива сасанке Управног Одбора, и месне скупове и прописује дневни ред за сасанке Управног Одбора.

Чл. 40.

Потпредседник помаже председнику у вршењу његових дужности и заступа га, кад је он спречен, за све време докле буде то трајало.

Ако су обојица, председник и потпредседник, спречени, онда ће, на редовним састанцима, председавати по годинама најстарији члан Управног Одбора, сем часника. Он ће руководити и свима осталим пословима Удружења за све време док су у томе спречени председник и потпредседник.

Чл. 41.

Пословођа води записник на састанцима; води друштвену преписку; премапотписује све акте и документе, сем рачунских; врши све експедиције; чува целокупну архиву и води потребне записнике.

Чл. 42.

Благајник прикупља приходе; рукује благајницом Удружења; и води тачно књиге и рачуне о примању и издавању, како би у свако доба могао известити Управни и Надзорни Одбор о стању благајнице закоју је он — благајник — одговоран. Он према томе потписује све рачунске документе.

Чл. 43.

Књижничар рукује књижницом и збиркама Удружења; води о свему тачне спискове, како би у свако доба могао известити Удружење о стању како књижнице тако и збирака, а одговоран је за исправно стање и једне и других.

У одређене дане и часове, дужан је књижничар бити у стану Удружења, како би могао давати на послугу члановима сва научна и друга средства којима Удружење располаже.

Чл. 44.

Одборници помажу поменуте часнике у вршењу њихове дужности и замењују их, кад су исти спречени, докле год то траје.

Чл. 45.

Управни Одбор брине се о издавању Српског Техничког Листа и других издања Удружења. Он се стара о попуњавању друштвене библиотеке и збирака и уређењу и одржавању друштвене читаонице.

Чл. 46.

Ради лакшег и бржег рада на издавању и уређивању Листа Управни Одбор изабраће из своје средине ужи уређивачки одбор и уредника Листа, који може бити и ван Управног Одбора, али мора бити редовни члан Удружења.

Дужност је уређивачког одбора и уредника да непосредно руководе издавањем Листа и да прикупљају и оцењују материјал за штампање Листа.

Чл. 47.

Рачунска година Удружења почиње 1. јула.

За сваку наступајућу годину дужан је Управни Одбор саставити буџет, који одо-

брава први главни скуп. У исто доба подноси Одбор главном скупу извештај о целокупном раду Удружења у минулој години, као и извештај о имовном стању његовом.

Чл. 48.

За преглед рачуна као и за преглед благајнице Удружења у течају године, бира главни скуп сваке године по три члана Надзорног Одбора од оних редовних чланова који нису чланови Управног Одбора нити врше другу дужност у Управи Удружења.

Ако у којој години не би било главнога скупа, онда ови чланови Надзорног Одбора врше своју дужност до првога главнога скупа.

Чланови Надзорног Одбора прегледају рачуне и подносе главном скупу извештај о стању рачуна у прошлој години. Ако који од чланова Надзорног Одбора буде спречен да врши своју дужност онда месни скуп бира другог на његово место.

Чл. 49.

Ближи круг рада Управног Одбора, појединих часника и чланова Надзорног Одбора, прописале се нарочитим правилником, који ће саставити Управни Одбор, а одобрити редован скуп.

V. Састанци и скупови.

Чл. 50.

Месни састанци Удружења држаће се у Београду кад потреба захте.

Чл. 51.

На месним састанцима врше се ови послови:

а, расправљају се сва питања која одговарају истакнутом циљу Удружења;

б, држе се предавања, читају важна техничка и друга стручна саопштења и претресају разна техничка питања.

в, већа се и решава о предлозима који се односе на унапређење или заштиту техничке стукe, самог Удружења или његових чланова, као и о правцу и уређивању Српског Техничког Листа.

г, врши се избор чланова Управног и Надзорног Одбора (према чл. 31 и 48.) и нових чланова Удружења (према чл. 12 Устава)

д, доносе се одлуке у питањима која буду упућена редовноме састанку од стране главног скупа Удружења. Рад редовних састанка саопштаваће се преко органа Удружења.

Чл. 52.

На састанцима се може пуноправно решавати кад је на окупу најмање 20 чла-

нова, а при гласању решава проста већина гласова.

Ако се састанак не би могао држати због недовољног броја присутних чланова председник ће најдаље у року од десет дана сазвати накнадни састанак са истим дневним редом и на томе састанку решаваће се са онолико чланова колико их буде дошло.

Ако се и накнадни састанак не би могао одржати из ма каквих разлога сазваће се и трећи састанак са истим дневним редом на коме ће се решавати као и на накнадном састанку.

Чл. 53.

Месне састанке сазива председник Управног Одбора а њихов дневни део прописује Управни Одбор.

Чл. 54.

Састанке могу држати и чланови Удружења ван Београда ако се могу у једном месту бар петорица састати.

На тим састанцима може се решавати о свима питањима истакнутим у чл. 51. овога Устава. Дневни ред прописују сазивачи тих састанака. Одлуке донесене на тим месним састанцима саопштаваће се Управноме Одбору а он ће радове тих месних скупова саопштавати на месним састанцима у Београду, који ће и коначно решавати о њима и своје одлуке објављивати преко органа Удружења.

Чл. 55.

Главни редовни скуп Удружења држи се сваке године о Тројицама.

Чл. 56.

Управни Одбор мора утврдити и објавити дневни ред овога скупа најмање на 15 дана пре састанка његовог.

О предлозима који нису објављени у дневном реду, неће се моћи на скупу доносити никакве одлуке и због тога предлагачи морају своје предлоге поднети писмено Управном Одбору најмање за 20 дана пре састанка скупа. О предлозима изнетим на сам дан скупа може се само дебатовати а за доношење одлуке по истакнутом предлогу може главна скупштина овластити Управни Одбор или редовни скуп Удружења.

Чл. 57.

У случају хитне потребе и ако за то поднесу писмени предлог најмање 20 чланова присутних на скупу може се поименичним или тајним гласањем изменити дневни ред и о истакнутом предлогу може се решавати

у томе истом сазиву, но у сваком случају не истога дана кад је дневни ред измењен.

Чл. 58.

На главном скупу врше се ови послови:

а., бирају се два секретара за вођење скупштинског записника.

б., Решава се о поднесеном извештају Управног Одбора о укупном годишњем раду и стању Удружења и о извештају Надзорног Одбора о стању друштвене благајне и о сагласности учињених издатака са одобреним буџетом за прошлу годину и Уставом Удружења.

в. по саслушању извештаја Управног и Надзорног Одбора, скупштина ако налази да су издатци чињени у границама одобреног буџета и сагласно са Уставом Удружења издаје Управном Одбору разрешницу за прошлу годину.

На предлог Надзорног Одбора скуп накнадно одобрава и оне издатке које нису били предвиђени буџетом али безусловно одговарају интересима Удружења или се јављају као неминовна последица ранијег рада или околности у Удружењу.

г., утврђује се буџет за идућу годину.

д., бирају се чланови Управног Одбора којима је рок истекао и чланови Надзорног Одбора за идућу годину. Бирање се врши тајним гласањем.

ђ., бирају се почасни чланови.

е., мења се цео Устав Удружења или поједини чланови његови.

ж., већа се и решава о свима предлозима Управног Одбора и чланова Удружења, којима је циљ унапређење Удружења или се односе на вршење његовог задатка.

и., доносе се решења за која је по Уставу једино позван главни скуп.

Чл. 59.

Управни Одбор подноси главном скупу спремљен предлог буџета за идућу годину, а тако исто и о свима предлозима и питањима дневног реда мора изнети своје мишљење.

Чл. 60.

Сем редовног главног годишњег скупа, могу се држати у случају хитне потребе, и ванредни главни скупови, ну само са одређеним дневним редом, који се односи на питања тесно везана са унапређењем Удружења.

Такав главни скуп сазива Управни Одбор, сам, или на писмени предлог двадесет редовних чланова.

Чл. 61.

Главни скуп траје највише три дана и то узастопце.

Чл. 62.

За рад по тачки е., чл. 58. потребно је да на главном скупу има најмање $\frac{1}{3}$ свију редовних чланова Удружења и да се за измене у Уставу изјасни бар $\frac{2}{3}$ чланова од оних који су присутни на скупу.

Ако не би на таквом скупу био присутан поменути број редовних чланова, Управни Одбор биће дужан, да после месец дана сазове ванредни главни скуп, на ком ће се решавати са онолико чланова, колико буде дошло.

Чл. 63.

Управни Одбор дужан је штампати у Српском Техничком Листу извештај о раду скупштине као и извештаје о своме раду и стању благајне и књижнице.

Чл. 64.

Главни скуп завршује се, — када прилике то допусте — заједничком екскурзијом, ради разгледања важнијих грађевинских радова у земљи или ван ове.

Чл. 65.

У добу јавних немира или несигурности, или кад се Отаџбина налази у изванредном стању, може Управни Одбор главни скуп отказати или га и не сазивати донде док такве прилике трају.

Чл. 66.

Бирање Управног и Надзорног Одбора врши се тајним гласањем и засебним цедуљицама и то овим редом:

- 1.) председник,
- 2.) потпредседник,
- 3.) чланови Управног Одбора, и
- 4.) чланови Надзорног Одбора.

При гласању у опште решава проста већина присутних чланова, осим случаја предвиђеног у чл. 62. При једнакој подели гласова мора се извршити накнадно гласање.

Чл. 67.

На годишње скупове имају приступа само они гости, који се пријаве председништву.

VI. Руковање имаовином удружења.

Чл. 68.

Председник Управног Одбора води главни надзор над укупном имаовином Удружења.

Чл. 69.

Управни одбор одобрава све издатке предвиђене буџетом.

Ови издаци троше се из суме прикупљене од годишњих улога активних чланова.

Чл. 70.

Приход од чланова утемељача и од уписне таксе, капиталише се код једног од признатих новчаних завода у Србији.

Кад тај капитал достигне суму од пет хиљада (5.000) динара, принос ће се употребити на подмирење потреба Удружења и на вршење његова задатка.

Главни скуп може решити, да се цела главница или један њен део употреби на подизање друштвеног дома.

На завршетку рачунске године сав суфицит у буџету Удружења, ако би га било, придаје се основном капиталу; с друге стране ако се евентуално појави дефицит, главни скуп може издати овлашћење Управном Одбору да се из капитала Удружења учини привремена позајмица за покриће таког дефицита, чији повраћај мора ући у буџет идуће године.

Чл. 71.

Благајник издаје новац по рачунским исправама само по одборском решењу и које председник потпише.

Чл. 72.

Ако су поклони књиге, или предмети за збирке Удружења, моћи ће се једино на повећавање библиотеке и употребити.

Чл. 73.

Целокупна имаовина Удружења остаје нераздељива својина докле год Удружење постоји.

На имаовину Удружења ни за време његова опстанка, ни по престанку његову, немају никаква права, ни ондашњи ни бивши чланови, нити њихови наследници.

Ако се Удружење ма из ког разлога растури, онда се новац предаје Управи Фондова или заводу који би се на место ње образовао, а остала имаовина предаје се по инвентару, на послугу и чување, техничком факултету данашњег Универзитета или оном заводу научном, који на место његово дође.

Сва имаовина међу тим, предаће се Удружењу, које би се доцније у Србији образовало са задатком сличним ономе, који је овим Уставом утврђен.

VII. З а к љ у ч а к.

Чл. 74.

Удружење се растура у случају, кад би број редовних чланова спао на десет (10), или ако би $\frac{2}{3}$ свију редовних чланова одлучили да удружење ма из којих разлога не може свој задатак да врши, те да треба да се растури и то само по одлуци на нарочитом — два (2) месеца раније заказаном — главном скупу.

У овом случају гласаће неприсутни чланови писмено.

Чл. 75.

Овим Уставом замењује се Устав Удружења Српких Инжењера и Архитекта од 2 августа 1895. године.

Овај Устав важи од 9. септембра 1907. године, кога је дана од стране ванредног главног скупа примљен у целини.

Потпредседник,
Кирило Савић.

Председник,
Нестор Манојловић

Пословођа,

Милоје Јовановић.

Чланови Управног Одбора:

Јован Симеонович.

Павле Димић.

Драгутин Маслаћ.

Драгољуб Мирковић.

Душан Томић.

Душан Божић.